

Referat af møde i Det Nationale Bioøkonomipanel d. 27. maj 2015 hos Novozymes, Krogshøjvej 36; Bagsværd, fra kl. 12:00 – 17:00

Tema om grøn biomasse

Deltagere: Jette Petersen, formand, Anne Grete Holmsgaard, BioRefining Alliance, Morten Gylling, KU, Mette Termansen, AU, Lene Lange, AAU, Lars Porskjær Christensen, SDU, Jesper Lund-Larsen, 3F, Christian Ege, Det Økologiske Råd, Susanne Herfelt, Danmarks Naturfredningsforening, Klaus K. Nielsen, DLF Trifolium, Lykke Mulvad Jeppesen, DONG, Anders Kristoffersen, Novozymes, Michael Persson, DI, Jan Mousing, SEGES/Landbrug og Fødevarer, Henrik Brask Pedersen, Region Midtjylland, Jan Bøg Hansen, DC Ingredients, Hans Müller Pedersen, Styrelsen for Forskning og Innovation, Claus Torp, Miljøministeriet.

Afbud: Jeanett Vikkelsøe, Marius Pedersen A/S, Asbjørn Børsting, DLG, Jacob Fjalland, WWF, Jan Søndergaard, Dansk Skovforening, Lisbeth Iversen, Region Sjælland, Kristoffer Bøttzauw, Energistyrelsen, Martin Madsen, Erhvervs- og Vækstministeriet, Anne S. Meyer, DTU.

Dagsorden

- **Velkomst ved Claus Crone Fuglsang, Novozymes**
- **Velkomst ved formand Jette Petersen og væsentlige nyheder siden sidst ved andre panelmedlemmer**
- **Introduktion til temaet om kaskadeudnyttelse af grønne biomasser til bl.a. højværdiprodukter ved Jette Petersen**
- **3 x oplæg om grøn biomasse**
- **Oplæg om notat ved forskerne efterfulgt af diskussion i panelet**
- **Gennemgang af udkast til anbefalinger ved repræsentanter for arbejdsgruppen efterfulgt af diskussion i panelet**
- **Næste møde**
- **Afrunding og evt.**

Velkomst ved Vice President, Claus Crone Fuglsang fra Novozymes, som fortalte om Novozymes aktiviteter.

Ift. anbefalingerne om den gule biomasse informerede formand Jette Petersen om, at det af regeringens vækstinitiativ 2015 om ”Bedre vilkår for at drive virksomhed i yder- og landkommunerne” fremgår, at regeringen vil understøtte udviklingen af avancerede biobrændstoffer, og derfor foretage en samlet analyse af effekterne af at udvikle avancerede biobrændstoffer. I den forbindelse ses også på konsekvenserne ved at indføre et nationalt iblandingskrav for avancerede biobrændstoffer. Andre væsentlige nyheder var information om AU’s HTL-anlæg, som blev offentliggjort fredagen før mødet, og at EU netop har fastlagt et frivilligt iblandingskrav for avancerede biobrændstoffer, som skal implementeres i alle medlemslande i løbet af de næste ca. 18 måneder.

Udskrivningen af Folketingsvalget d. 18. juni 2015 betyder, at de forventede anbefalinger fra panelet om værdikæder baseret på grøn biomasse vil blive overrakt til den til den tid siddende minister efter en regeringsdannelse.

Kort oplæg ved seniorforsker Uffe Jørgensen, AU, som redegjorde for potentialerne ved at udnytte den grønne biomasse både ift. at øge biomasseproduktionen samt reducere miljøbelastningen, og behovet for

radikal innovation i det danske landbrug. Oplægget demonstrerede bl.a., hvordan en omlægning fra korn til roer eller gødet slætgræs vil øge tørstofproduktionen og reducere kvælstofudvaskningen fra marken. Ifølge Uffe Jørgensen kan udvikling af grøn bioraffinering være med til skabe et nyt paradigme i dansk afgrødeproduktion.

Oplæg ved Jens Legarth fra European Protein med et fokus på mulighederne ved at udnytte protein fra forskellige biomasser til produktion af højværdi-foder, der bl.a. kan øge fordøjeligheden, gennem brug af enzymer og mælkesyrefermentering. Jens Legarth pointerede, at det er en afgørende forudsætning for udviklingen af værdikæder baseret på grøn biomasse, at der er driftsøkonomi for alle led i kæden.

Det sidste oplæg bød på input fra Holland via professor Johan Sanders, Wageningen UR, der ligeledes talte om potentialerne ved at udnytte den grønne biomasse og de hollandske erfaringer i den henseende. Johan Sanders lagde vægt på, at der er stort potentiale for udvikling og etablering af små decentrale bioraffinaderier, og at sådanne pt. bliver testet i Holland. Han påpegede desuden, at Holland og Danmark på mange måder minder om hinanden, og at vi ift. denne dagsorden deler såvel udfordringer som potentialer.

Forskernes notat blev præsenteret af Mette Termansen, AU, og Morten Gylling, KU. Forskerne blev rost for deres store indsats givet den korte tidsfrist. Notatet præsenterede udviklingen i Danmarks import af protein, samt potentialerne for nye værdikæder baseret på grøn biomasse i Danmark. Det blev bl.a. beskrevet, hvorledes øget biomasseproduktion kan finde sted med reduceret miljøbelastning til følge, såfremt der sker omlægning fra korn til græsser og/eller kløver. Forskerne vil behandle de specifikke kommentarer fra panelmedlemmerne og sørge for, at et revideret notat er klar til offentliggørelse sammen med den øvrige leverance fra panelet, på et tidspunkt efter folketingsvalget.

Udkastet til anbefalingerne om den grønne biomasse blev præsenteret af arbejdsgruppen. Efter diskussion i panelet blev det besluttet, at det tværministerielle sekretariat skal fremme dokumentets sproglig klarhed og fremhæve de forudsætninger og afgrænsninger, som anbefalingerne bygger på, samt videreudvikle anbefalingen vedrørende lokale partnerskaber.

Case-beskrivelserne blev positivt modtaget med enkelte forslag om småjusteringerne i beskrivelserne.

Datoen for næste panelmøde er d. 30. november 2015, og DI har tilbudt at lægge lokaler til. Ifølge årsplanen for 2015 skulle dette møde både omhandle blå biomasse og affald/grå biomasse, men det blev besluttet at indsnævre fokus, så der udelukkende fokuseres på værdikæder baseret på grå biomasse. Følgende panelmedlemmer har meldt sig til den arbejdsgruppe, der bistået af sekretariatet vil forberede panelmødet:

- Lene Lange, DTU
- Lars Porskjær Christensen, SDU
- Lykke Mulvad Jeppesen, DONG
- Susanne Herfelt, Danmarks Naturfredningsforening (vil benytte stedfortræder i arbejdsgruppen).
- Jeanett Vikkelsøe, Marius Pedersen A/S
- Michael Persson, DI
- Morten Gylling, KU

Arbejdsgruppen vil definere rammen for næste møde, hvor der vil være fokus på nye værdikæder. Der forventes udsendt notatudkast, case-beskrivelser samt udkast til anbefalinger i en mødepakke forud for panelmødet.

Det blev anbefalet at sikre mere tid til diskussion på det kommende panelmøde på bekostning af eksterne oplæg.